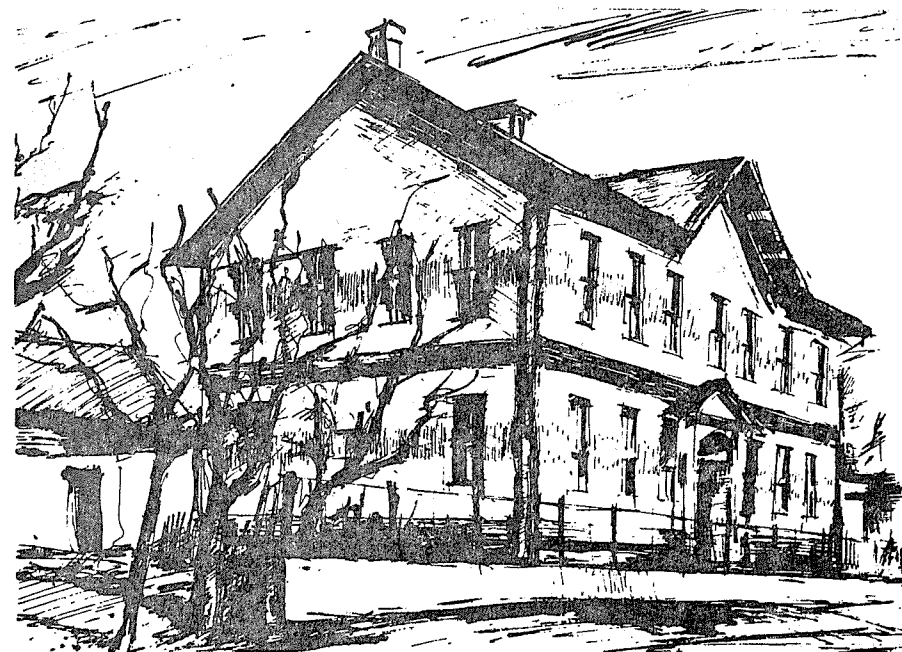

OHLEDNUTÍ
DO HISTORIE ŠKOLY
VE VELKÉ

Antonín Jambor:

OHLÉDNUTÍ DO HISTORIE ŠKOLY VE VELKÉ

Letos, dne 10 září 1973, tomu bude 80 let, kdy byla otevřena nynější dvojtřídní škola, která byla postavena v letech 1892-93. Toto výročí je jistě vhodnou příležitostí, abychom se ohlédlí do minulosti naší školy. Historické údaje uvádím podle školní kroniky, kterou vedl od r. 1869 tehdejší učitel Jan Hapala.

Jan Hapala uvádí:

„Do roku 1787 nebyla ve Velké škola. V tomto roce byl při visitaci v Drahotuších sepsán protokol ze dne 28. 12. 1787, kterým byly všechny obce farnosti vyzvány, aby zřídily vlastní školu. Podle záznamů ujali se tehdy vyučování chalupník Kainar a výměnkář Bezděk, kteří vyučovali v zimním období ve svých příbytcích.

Prvním učitelem byl jmenován Tomáš Kučera z Opatovic, dříve panský dozorce dobytka. Vyučoval v cizích příbytcích, protože školní budova nebyla ještě postavena. I když úřady občany nutily, aby školu postavili, tito se zdráhali. Kníže Dietrichstein daroval na stavbu školy část materiálu, občané stavbu dále odmítali a materiál byl odvezen na stavbu školy v Černotíně.

Když se již nemohli stavbě školy vyhnout, byla v roce 1805 postavena velmi skromná chaloupka č. 57, v níž byla jedna učebna a ještě menší byt pro učitele. Tomáš Kučera pak obdržel v r. 1806 učitelský dekret na tuto školu. Jeho služné není známo, ale bylo jistě velmi malé, protože si ještě vypomáhal sečením obilí a luk, opisováním knih a písařskou prací. Byl také zvoníkem a prodával tabák. Až do skončení francouzské války v r. 1813 byla malá péče věnována vyučování. Po napoleonských válkách se musel Kučera podrobit v Lipníku učitelské zkoušce. Zavedení matrik školních dětí a konání školních zkoušek střídavě ve Velké a v Drahotuších svědčí o tom, že nastalo již pravidelné vyučování. Zkušebním komisařem byl děkan Josef Můck, farář v Drahotuších. Do té doby také spadá zřízení funkce školních dohlížitelů. Prvním byl František Vítek a po něm Jan Bezděk, gruntovník č. 47. Jejich povinností bylo „podporovat učitele v úřadě a zastávat jej před obcí.“

Dohlížitel vybíral také školní plat a odváděl jej učiteli. Tento plat činil ve Velké 30 zl. stříbra a od přiškolené obce Lhotky 7 zl.

stříbra. Obec Lhotka byla od počátku přiškolená do Velké a přispívala pětinou na vydržování školy. Kromě toho dostával učitel ze školního fondu 20 zl. 48 kr. a užíval 1 míru pole, kterou mu obec zdarma obdělávala. Celkový příjem učitele Kučery i s výtěžkem z pole byl 60 zl. 18 kr.“

Podle tehdy platných zákonů dostal Tomáš Kučera ve stáří pomocníka, kterým byl ustanoven dne 13. 1. 1834 Jan Hapala, 18. letý školní čekatel z Klokočí. Tomáš Kučera vyučoval ve Velké 34 roků a byl prvním řádným učitelem. Zemřel v roce 1838. Jeho pomocník Jan Hapala dostával od obce jen velmi malý plat, protože pomocníka musela platit obec sama. Po smrti Tomáše Kučery působil Jan Hapala nejdříve jako provisor a od r. 1839 byl ustanoven definitivním učitelem ve Velké.

V roce 1856 bylo nařízeno, aby se učitelům upravily platy. Každý učitel měl mít, včetně naturálních dávek, 200 zl. Zdejší škola však neměla t. zv. „základní listinu“ a proto tato byla vyhotovena dne 16. 5. 1861 s hranicí příjmů na 200 zl. Školní plat byl stanoven na 2 ½ kr. z jednoho žáka mimo naturální dávky, které byly stanoveny učiteli Hapalovi, aby neodešel do Loučky u Lipníka, na 1 ½ míry žita a 2 míry pšenice v celkové ceně 10 zl. 73 kr. Pole — 3 míry na osetí byly oceněny na 12 zl. a louka na 4 zl. Všechno bylo spočítáno dohromady a scházející částku do 200 zl. musela obec doplnit z obecní pokladny. Koncem roku 1858 byl zrušen příspěvek ze školního fondu a brzy i bezplatné obdělávání pole. I když bylo učitelské služné upraveno, přece nepostačovalo a tak učitelé ještě dělali obecního písaře, vybírali daně apod.

Školním dohlížitelem byl Karel Frais č. 52 a po něm od r. 1859 Josef Bagar, gruntovník č. 14.

Obec byla v té době několikrát vyzvána úřadem, aby přistavěla další místnosti ke škole, protože dosavadní byly velmi těsné pro velký počet žáků. Místo zvětšování školy došlo však ke stavbě nové školy.

V obci se několik let vedlo jednání, kde má nová škola stát, chodilo se za vrchností s prosbou o poskytnutí dřeva na stavbu, o poskytnutí příspěvku a po dlouhých jednáních, kde má škola stát, bylo rozhodnuto, že bude postavena mezi čísly 16. a 17. v zahradě, patřící ke gruntu č. 17. Obec chystala materiál, v roce 1857 udělala na pastvisku pod „Uhřitou“ 42.000 cihel a v Hranicích je vypálila, což stálo 132 rýnských 18 krejcarů. Prostředky se získávaly také z prodeje prosa, které bylo zaseto na obecním pastvisku a utržilo se za něj 330 rýnských. V dalším roce opět za proso se utržilo 224 rýnských. Dřevo musela obec z polovičky zaplatit a druhou polovici daroval správce knížecího statku. Udě-

lalo se dalších 40.000 cihel a termín, do kdy měla být nová škola postavena, t. j. r. 1858 uplynul, a škola se ještě stavět nezačala. Bylo již přichystáno i otesané dřevo a tesařům: Josefu Hapalovi, Antonínu Tománkovi, Karlu Vítkovi z Velké a Františku Tománkovi z Hranic se za práci zaplatilo 14 rýnských 56 krejcarů.

Dne 2. října 1858 postihlo obec velké neštěstí. Požár zničil starou školu a s ní 17 stavení a 11 stodol. Oheň vznikl ve stodole Jana Šlosara, č. 46 v jednu hodinu odpoledne a velmi rychle se rozšířil. Vyhořela stavení po jedné straně obce až k č. 35 a po druhé k č. 24.

Vyučování bylo přerušeno, protože nebylo kde vyučovat. Po zásahu okres. hejtmána Schweinitze se začalo přechodně vyučovat v panském dvoře a tam se vyučovalo až do postavení nové školy, tj. do 7. 11. 1859.

Plán na školu zhotovil zednický mistr Jambor z Hranic. Základní kámen ke stavbě nové školy byl položen 16. 5. 1859 za přítomnosti starosty obce Martina Šubrta a prvního radního Jana Tománka. Při stavbě dostávali zedníci mzdu 64-68 krejcarů a dělníci 40 kr. Největší zásluha o stavbu nové školy, postavené na místě vyhořelé, č. 57, patří obecnímu hospodáři Josefu Bagarovi, č. 14. Vedl celou stavbu, dohlížel na provádění prací a podle potřeby měnil i plán školy. Obstarával peníze na výplatu, navrhl pronájem obecních pastvin, aby se získaly peníze a občané nemuseli sami na stavbu školy přispívat. Jeho pomocníkem byl Jakub Šindler, chalupník č. 6 a starosta Lhotky Jan Bezděk, který se staral o to, aby Lhotka všechno potřebné včas dodala. Stavba rychle pokračovala, byla také zhotovena střecha z břidlice a za pokrývačské práce, které provedl mistr František Bezděk ze Lhotky, se zaplatilo 222 zl. 92 kr.

Stavba byla dokončena 6. 11. 1859 a téhož dne i slavnostně předána do užívání. Vyučování začalo 7. 11. 1859, učitel Hapala se do školy nastěhoval až 17. 11. 1859, když předtím celý rok bydlel u Josefa Bagara ve výmince. Píše o tom v kronice: „Bůh sám odmění snahu jeho. Ustavičné památce zůstane ten muž, který ku blahu školy a obce tak mnoho zdarma vykonal.“ Za to byl Josef Bagar ustanoven školním dohlížitelem a za svou práci byl veřejně pochválen. Při stavbě se spotřebovalo jen 42.000 cihel, zbytek 40.000 cihel byl rozdán mezi vyhořelé občany. Ruční práce při stavbě dělali domkáři a chalupníci, dovozy obstarávali rolníci. Stavba školy si vyžádala nákladu 1919 zl. 91 kr. Do školy bylo zapsáno z Velké 33 chlapců a 26 děvčat, ze Lhotky: 3 chlapci a 4 dívky a 2 cizí žáci — celkem 68 žáků. I tato nová škola (dnešní hostinec) měla jednu učebnu pro všechny žáky od 6 do 14 let.

Od 1. 3. 1869 přechází dozor nad školami z církevních úřadů na úřady světské. Prvním světským dozorcem pro hejtmanství Hranické nad českými školami byl Jan Evangelista Kosina, ředitel slovanského gymnasia v Olomouci.

Říšským zákonem z r. 1869 byla zavedena povinná školní docházka pro všechny děti od 6 do 14 let. Byly zřízeny osmitřídní školy obecné a tříleté měšťanské, nahrazující poslední tři třídy obecné školy, byl omezen vliv církve, zavedeny nové učební předměty atd. Zákon znamenal nesporný pokrok, ale zároveň se jím vyhranil třídní ráz a dvojkolejnost školství: pro obecný lid škola obecná, pro děti buržoasie gymnasia a reálky. Vyučovacím jazykem byla mateřština.

Dne 24. 1. 1870 byl vydán zemský zákon o zakládání, udržování a návštěvě veřejných obecných škol a povinná docházka stanovena do 14 let. Učitelé se museli podle nového zákona podrobit v roce 1871 zkoušce z nových předmětů: přírodopisu, zeměpisu, dějepisu, kreslení, tvaroznalectví a tělocviku. Zemskou školní radou byla zdejší škola zařazena do III. třídy s platem 400 zl. ročně. V roce 1880 byla pak škola přeřazena do II. třídy a učitelský plat byl zvýšen na 500 zl. ročně.

První místní školní rada při nové škole:

předseda:	Štěpán Kurfürst, mlynář
místopředseda:	Jan Bezděk, fojt ze Lhotky
zástupce školy:	Jan Hapala, učitel

Pro velký počet žáků bylo škole povoleno vyučovat od r. 1878 polodenně, aby všichni žáci, bylo jich přes 70, mohli do školy docházet. Žáci 7. a 8. škol. ročníku bývali v letním období osvobozeni od návštěvy školy podle tzv. „školské novely“ uzákoněné dne 2. května 1883.

Dne 26. 6. 1884, jak praví obecní kronika, konala se v obci slavnost, „které nebylo do té doby pamětníka.“ Učitel Jan Hapala obdržel stříbrný záslužný kříž s korunou za 50 let působení na škole ve Velké. Slavnost se konala za střelby z hmoždířů, kříž Hapalovi připnul sám okresní hejtmán baron Baillou a starosta obce Valentin Bílý předal oslavenci diplom čestného občanství obce. Ze slavnostních řečníků je třeba vzpomenout zástupce učitelstva Františka Kříčky z Kelče, otce známého hudebního skladatele Jaroslava Kříčky a básníka Petra Kříčky. Slavnost byla ukončena bohoslužbami v nově postavené kapli a velkou hostinou s mnoha přípitky. Učitel Jan Hapala odešel pak 23. 7. 1884 do pense.

Nástupcem Hapalovým na škole ve Velké se od 11. 9. 1884 stal Josef Maňásek z Hranic (nar. 1843), který do té doby působil jako správce školy v Kunčicích. Tento školní rok bylo ve škole zapsáno 93 žáků. Tento počet žáků zůstával téměř stejný i v dalších letech. V roce 1887 obdržela místní školní rada ve Velké od okresní školní rady v Hranicích přípis: „Při inspekci tamní školy ze dne 16. 4. 1887 shledal okresní dozorce škol, že učirna pro tak mnoho dětí již nestačí. Poněvadž podle zákona nemá více než 80 dětí v jedné třídě býti, tam ale počet dětí ku škole povinných 103 obnáší, nařizuje se tímto místní školní radě, aby se o to postarala, aby do počátku roku školního 1888-89 tamní škola ve dvoutrídní rozšířena byla.“

Místní školní rada se usnesla prozkoumat, zda bude možno školu rozšířit přístavbou, nebo stavbou prvního poschodí, ale k provedení stále nedocházelo. V průběhu dalších let pak bylo rozhodnuto, že se postaví nová škola. Výnosem zemské školní rady byla jednotřídní škola ve Velké od počátku škol. roku 1891-92 rozšířena na školu dvojtřídní a „systemisovala pro ni místo nadučitele a podučitele, jimž v nové školní budově příslušící byty pořídit se mají.“

Obec se připravovala ke stavbě nové školy. Základní kámen byl slavnostně položen 5. dubna 1892 a již 10. září 1893 byla škola hotova a předána do užívání. Ve školní kronice píše o tom Josef Maňásek: „Tímto školním rokem 1893/94 stal se znamenitý pokrok ve zdejší obci, neboť obětaví občané Veličtí a Lhotci vystavěli sobě novou dvoutrídní školu, na zakoupeným místě od rolníků Františka a Cecilie Koláček čís. 43, co nehynoucí pomník pokročilosti pro sebe a své potomky. Ale bohužel, že se ještě až podnes nacházejí neuvědomělí občané, kterým jest pokrok tak milým, co trn v oku, protož dávají vinu nynějšímu svému nadučiteli, že on jest příčinou, že on u vyšších úřadů na to naléhal, aby se nová škola stavěla. Den 10. září 1893 byl nejen pro zdejší obec Velickou, nýbrž i pro přiškolenou obec Lhotku dnem radostným, neb na místě, kde ještě před rokem se zelený trávník nalézal, vypíná se nová, jednopatrová školní budova, která byla k svěcení věnci a prapory od dospělejších děvčat Velických s správcem školy a jinými občany vkusně ozdobená.“

O dvou hodinách polední dostavili se ku svěcení vzácní hosté: Velezasloužilý, blahorodý pán Rudolf Kadeřábek, okresní školdozorce škol českých s vysoce urozeným p. hrabětem Bellegandim, co zástupcem okresní školní rady v Hranicích a duchovenstvo z Drahotuš. Svěcení nové školní budovy vykonal slavnostným způsobem Dp. Josef Chytil, administrator z Drahotuš. Správce školy Josef Maňásek pak přednesl poděkování ve jménu mu svě-

řených dítek všem, kteříž o zřízení a vystavění této nové školy se přičinili, jakož i slavné školní radě, veleslavné vysoké zemské školní radě za udělení subvence na stavbu této školy. Zvláštní zásluhy si získali při stavbě pan Josef Rýpar, rolník č. 39 co předseda místní školní rady a pan Jan Bezděk, starosta z Velké s celým slavným výborem.

Tímto novým školním roce započalo vyučování po prvé ve dvou třídách. Nadučitelem stal se dekretem veleslavné vysoké zemské školní rady bývalý správce školy Josef Maňásek, rodák Hranický a prvním podučitelem Jan Šejda, také rodák Hranický.

Co se týká statistiky žáků, v třídní knize bylo 108 žáků. Úleva školní byla 20-ti žákům poskytnuta. I také na žákyně bylo při rozšíření této školy ohled vzat, neboť bylo zavedeno vyučování ženských ručních prací, kteréžto bylo svěřeno Adéle Maňáskové, dceři zdejšího nadučitele, kterážto povinna byla 4 hod. týdně vyučovati.

Josef Maňásek působil na této škole až do října 1900, kdy odešel na odpočinek a zemřel dne 17. ledna 1901. Působil ve Velké plných 15 let.

Novým správcem školy od školního roku 1901-02 se stal Hubert Karlíček, doposud nadučitel v Opatovicích. Narodil se 28. 10. 1861 ve Staměřicích. Na zdejší škole působil až do r. 1924, kdy odešel na odpočinek a 22. srpna 1925 zemřel. Působil ve Velké 24 let. Jak píše kronikář Joža Harna: „V pondělí 24. srpna se konal pohřeb H. Karlíčka. Tolik lidí Velká a Drahotuše ještě na pohřbu neviděli. Zástupci všech úřadů, učitelstvo, Sokol, čtenářský spolek Pokrok s praporem, hasiči, školní děti a ohromné zástupy obecnstva, doprovázeli pohřební vůz s rakví plnou květin a věnců. Jménem školy a obce rozloučil jsem se se svým dlouholetým představeným. Vyličil jsem ho jako učitele, spisovatele, redaktora a nezištného kulturního pracovníka. Na závěr loučení jsem přečetl část jeho zápisu ve školní kronice, když odcházel na odpočinek: Vidím v duchu tisíce Velických a Lhoteckých dětí, které za mne chodily do školy. Přeju jim, ať jsou svojí rodné obci, národu i republice ke cti a prospěchu. Snad si někdy na svého bývalého učitele vzpomenu. Mnozí snad zapomenou, vždyť vděčnost je tak vzácná květinka. Neměl jsem tu vždy na růžích ustláno, ale trní a hloží nepřízně obyvatelstva nikdy nezarůstalo cesty mé. Všem občanům přeju, aby zanechali úplně zbytečných sporů a malicherných bojů a spojili se v lásce a svornosti ku společné práci pro dobro rodné své obce, nad kterou ať sklene se v dohledné době duha míru a smíru.“

Za obětavou práci ve škole poděkoval zemřelému bývalý školní inspektor, spisovatel Čeněk Kramoliš, který mnohokrát na škole

prováděl inspekci a jehož podpis je také několikrát ve školní kronice.

V letech 1924-1926 vedl správu školy dosavadní učitel Josef Harna, který odešel v roce 1926 jako správce školy do Klokočí a opustil Velkou, v níž působil 20 let.

Definitivním řídícím učitelem od 1. 9. 1926 byl ustanoven Engelbert Vašíček z Hlinska a působil ve Velké až do srpna 1929, kdy odešel do výslužby.

Jeden rok pak vedl školu Antonín Klvaňa z Ústí a od 1. března 1931 pak Josef Cvek, který na zdejší škole již dříve působil jako učitel a pak byl 22 roků správcem jednotřídní školy v Radíkově. Ve Velké se také jako učitel oženil v r. 1906 s Marií Královou, č. 19. Působil zde až do srpna 1938, kdy odešel do výslužby a bydlel dále v naší obci. Za svou práci byl jmenován čestným občanem Velké. Zemřel 20. 8. 1940.

V pohnutém roce 1938 nastoupil na zdejší školu jako řídící učitel Adolf Jordán, který předtím působil 25 let v Jindřichově. Učil na zdejší škole v těžkých dobách okupace, nezpronevěřil se svému přesvědčení českého učitele a dočkal se zde osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Ve školní kronice píše:

„Časně ráno v úterý dne 8. května 1945 projela zdejší obcí ruská hlídka, aby zjistila, zda „Germáni“ již odtáhli. Tato radostná zpráva se rychle rozšířila po vesnici. Na škole i na jiných domech zaválaly tajně ukrývané československé vlajky a prapory.

Rozradostnění občané, mnozí i svátečně oblečení, shromáždili se před školou, protože ruské vojsko nemohlo přes rozbořený most na silnici a táhlo směrem od Lhotky. Vojáci a důstojníci Rudé armády byli uvítáni po staročesku: chlebem a solí. Od rána až do poledne projížděla ruská vojska naší vesnicí směrem k Lipníku. Po šestiletém útlaku a utrpení našeho národa za doby německé okupace jsme opět svobodní v obnovené Československé republice...“

Zákonem z r. 1948 byla sjednocena výchova veškeré mládeže v době povinné školní docházky. Byl odstraněn dvojkolejný systém školství a vytvořena jednotná škola pro všechnu mládež do 15 let. Součástí jednotného systému se stala i škola mateřská, určená především pro děti ve věku 3-6 let, jejichž matky jsou zaměstnány.

S novou organizací byly vypracovány i nové osnovy a učebnice a ve výchově a vyučování jsou uplatňovány ideje marxismu-leninismu.

Řídící učitel Adolf Jordán působil pak na zdejší škole až do srpna 1955, kdy ve svých 64 letech odešel na odpočinek. O svém odchodu ze školy píše v kronice:

„Odcházím ze školy rád proto, že jsem na svůj věk poměrně čilý a zdrav, s vědomím poctivě vykonané práce za těch 44 let učitelské práce. Byl jsem učitelem tělem i duší, práce ve škole se mi dařila. Odcházím ale nerad, protože ta každodenní učitelská práce, ty čtveračivé děti, ty důvěřivé jejich oči, to vše mi bude dlouho chybět a já budu na krásná léta školského života dlouho vzpomínat...“

Ve zdejší škole působil 17 let a dalších 17 let žil mezi zdejšími občany na odpočinku. Zemřel 19. 2. 1973 ve věku 81 let a rozloučili jsme se s ním naposled v sokolovně 23. 2. 1973. Zástupci MNV, požárníků, Sokola, Českého červeného kříže, zástupci obce Jindřichova i zástupce školy zhodnotili jeho bohatý život, který byl naplněn obětavou prací nejen pro školu, ale také pro veřejnost.

A touto prací nejen pro školu, ale vždycky i pro veřejnost bylo v uplynulých letech naplněno působení všech ředitelů i učitelů na zdejší škole. Vždyť na mnohé si naši spoluobčané ještě pamatují a na jejich obětavou práci rádi vzpomínají. Pročítat zápisy ve školních kronikách, vždy pečlivě vedených, je radostným přehledem toho, že učitelské povolání nekončí jen prací ve škole, ale vždy bylo a je naplňováno také prací pro veřejnost.

Věřím, že v odkazu všech našich předchůdců budou pracovat i naši nástupci v dalších letech.

Jako ředitelé pak působili ve Velké: Miroslav Studynka, Ladislav Kalbáč, Zdenka Šotnerová, a od 1. 9. 1963 Antonín Jambor.

Jako učitelé působili na zdejší dvojtřídní škole od r. 1893 tyto učitelé:

Jan Šejda, František Stupárek, Josef Cvek, Josef Harna, Ludmila Králíková, Marie Nitschmannová, Svatopluk Pazdera, Jarmila Karlíčková, Marie Jordánová, Karel Domes, Bedřich Gemrot, Ludvík Martínek, Antonín Spáčil, Růžena Ševčíková, Ladislav Polách, Marie Baborová, Jaroslav Vykopal, Stanislav Heyduk, Jana Brázdová a od 1. 9. 1961 Libuše Dvořáková. Kratší dobu také na škole působila Bohumila Machancová a Jana Poláchová. Přehledná tabulka o působení jednotlivých vyučujících je uvedena dále.

Po vyličení působení jednotlivých správců zdejší školy, hlavně těch, kteří zde učili v minulých letech a na jejichž práci si již dnešní současníci nepamatují, věnuji ještě několik řádek novějším údajům o nynější školní budově.

Školní kronika zachovala alespoň některé zprávy o úpravách této budovy. Byla postavena podle plánu stavitele Aloise Jambora z Hranic. Plán ze dne 5. 7. 1891 je podepsán starostou obce Janem Bezděkem, radními: Antonínem Kolářkem a Augustinem Králem

a předsedou místní školní rady Josefem Rýparem. Je uložen v archivu školy. O provádění stavby nejsou v kronice bohužel žádné další údaje.

Školní budova, na tehdejší dobu velmi výstavná, sloužila po dlouhá léta svému účelu bez větších úprav. V roce 1938 byl kolem školy zhotoven ozdobný železný plot na podezdívce a byly prováděny běžné opravy budovy.

Prošla léta zanechávala přece jen stopy na školní budově, takže v nedávné minulosti došlo k některým větším úpravám, které podstatně přispěly ke zlepšení prostředí pro naše žáky.

V roce 1958 byla provedena nákladem 35.000 Kčs výměna břidlicové krytiny za eternitovou a do obou tříd byla položena parketová podlaha. V roce 1964 byl do školy zaveden vodovod, provedeny úpravy v bytě ředitele školy a zřízeny ve škole splachovací záchody. Náklad na tyto akce činil 60.000,— Kčs.

Další úpravy byly prováděny jen obětavou svépomocí občanů v akci Z, kdy MNV zajišťoval finanční prostředky a materiál a práce byly prováděny brigádnicky, většinou bezplatně. Uvedené akce představují několik tisíc dobrovolných hodin a jsou svědectvím, že rodiče i občané mají zájem na zlepšování školního prostředí v němž sami vyrůstali a v němž jsou vychováváni jejich děti.

V roce 1964 byla nákladem 65.000 Kčs zřízena z bývalých hospodářských budov školní jídelna. V provozu je od 1. 10. 1964 pro žáky ZDŠ i mateřské školy.

V roce 1965 — náklad 30.000,— Kčs — přístavba ložnice pro děti mateřské školy a kabinetu pro ZDŠ.

V roce 1969 byla v celé budově vyměněna okna a zhotovena nová, brizolitová fasáda. Náklad 90.000,— Kčs.

V roce 1970 byla provedena přístavba sklepu-kotelny a přístavba učebny pro mateřskou školu. Náklad 140.000,— Kčs. Zároveň byla dokončena zbývající část fasády a vyměněna krytina na školní jídelně.

A konečně v roce 1972 o prázdninách bylo do celé školy zavedeno ústřední topení — náklad 60.000,— Kčs a škola nyní, i přes svých 80 let, vyhovuje plně požadavkům moderní školy.

V témže roce, při stavbě Památníku obětem za naši svobodu, který byl vybudován k 600. výročí obce z podnětu našich spoluobčanů a je umístěn před školní budovou v zahradě mateřské školy, byl zhotoven nový plot s ozdobnou podezdívkou kolem celé zahrady a tak vkusně upraveno prostranství před školou.

Je nutno ocenit finanční pomoc našeho státu při všech uvedených akcích. Vždyť si čtenář sám může srovnat podmínky, za

nichž naši předchůdci budovali školu s podmínkami, které nám poskytuje socialistické zřízení, k němuž jsme nastoupili cestu pod vedením KSČ po vítězném Únoru před 25 lety.

V budově školy je umístěna od r. 1949 také mateřská škola, která je v bývalém bytě pro učitele v přízemí budovy. Přístavbami, jak již bylo uvedeno, získala další vyhovující prostory. A tak se v naší školní budově staráme o děti od 3 až do 11 let, kdy odcházejí do školy v Hranicích. První ředitelkou mat. školy byla Vlasta Vladařová (1949-1951), pak Marie Plocková do r. 1960, Stanislava Rozmusová do r. 1964 a od té doby Anselma Jamborová.

Škola se také vždy plně zapojovala do veřejného a kulturního života jak prací svých učitelů, tak i žáků. Vždyť starší občané ještě dnes vzpomínají na práci H. V. Karlíčka, J. Harny, J. Cveka, Ad. Jordána a dalších učitelů. Učitelka s. Marie Baborová, která se letos 27. května dožívá 70 let, vede úspěšně zdejší Místní lidovou knihovnu, která získala titul: Vzorná lidová knihovna, a podle možností ráda vypomůže i s nácikem kulturních pořadů. Ředitel školy Ant. Jambor je členem rady MNV, vedoucím Osvětové besedy a jako člen Akademického pěveckého sdružení Moravan při ÚV OSZŠ pomáhá šířit slávu našeho sborového umění nejen v naší vlasti, ale i v cizině, učitelka s. L. Dvořáková je cvičitelkou v Sokole, ředitelka mateř. školy A. Jamborová členkou výboru České-
ho svazu žen.

Významnou pomoc poskytuje škole Sdružení rodičů a přátel školy. Pomáhálo nejen při všech uvedených akcích, ale také při vybavování školy nákladnějšími pomůckami. Uvádím jména předsedů z posledního období: Ludvík Michálek, Ladislav Hümmel, Antonín Tománek, František Zlámal, od r. 1964 do r. 1972 František Tureček, za jehož předsednictví byly vlastně všechny uvedené akce prováděny a Miloslav Hlava. Spolupráce se školou byla vždy velmi dobrá a věřím, že tomu tak bude i v budoucnu, aby přinášela prospěch výchově naší mladé generace.

Provoz obou škol by nebyl možný bez obětavé pomoci těch, které se starají o úklid a pěkné prostředí naší školy, o přípravu jídla ve školní jídelně a o zajištění vytápění školy. Uvádím jména těch, které tuto práci konaly v posledních letech, nebo konají doposud:

Na ZDŠ to byly: Františka Šťastná, Blažena Andrášková, Marie Fišerová, Marie Foltasová a od r. 1964 Božena Glosová.

Na mateřské škole: Jiřina Gronostajská, Jiřina Tománková (1962-1970) a Božena Šťastná.

Ve školní jídelně byla kuchařkou Amálie Petrová (1964-1966), a od té doby Zdenka Bláhová z Partutovic. Pomocnicí byla Anežka

Stržínková a nyní Zdenka Staňková. Topičem v sokolovně pro tělesnou výchovu je již několik let důchodce Josef Pražák a od 1. 9. 1972 topičem ústředního topení v celé škole důchodce Josef Bílý.

Pomoc škole vždy poskytoval i místní národní výbor, jehož předsedou byl od r. 1964 do r. 1971 Jan Babor a nyní Antonín Vika s tajemníkem Františkem Pavlů. Předsedou školské a kulturní komise je Antonín Tománek, č. 64.

Chtěl bych se ještě zmínit o počtech žáků, kteří průměrně navštěvovali školu. Podle záznamů školní kroniky od r. 1869 byl průměrný počet žáků 55-60 a postupně se do r. 1893 zvyšoval až na 109 žáků. Vyučoval pouze jeden učitel. Žáci 7. a 8. roč. mívali v letním období „úlevu“ a nemuseli školu navštěvovat.

Při otevření nynější dvojtřídní školy v roce 1893 bylo v obou třídách celkem 108 žáků. Jejich počet se po několik let udržoval na stejné výši, pak od r. 1900 klesl v průměru na 80 — 90 žáků. Do školy tenkrát chodili žáci od 1. roč. až do 8. roč. Ve škol. roce 1920-21 bylo na škole 121 žáků a počet 80 — 90 žáků byl ve škole i v letech následujících, i když již někteří zdejší žáci docházeli do tehdejší měšťanské školy v Hranicích.

Od škol. r. 1938-39 byla zavedena povinná docházka do újezdní měšťanské školy v Hranicích pro žáky od 6. roč. a škola zůstala jen pro žáky 1. — 5. roč. Jejich počet se pohyboval nejdříve od 65 — 70 žáků a klesal postupně na 55 — 60 žáků v letech 1955-56. Tento počet se v průměru udržoval i v dalších letech až do škol. roku 1968-69, kdy pro zkvalitnění práce na naší škole byli žáci 5. roč. přeřazeni do úplné ZDŠ v Hranicích a na škole zůstal ve dvou třídách jen 1. — 4. roč. Průměr pro obě třídy pak byl a zůstává 40 — 45 žáků. Podle této statistiky je možno sledovat, jak se práce na zdejší škole upravovala ve prospěch stále lepších výsledků ve vyučování i výchově, kterých je možno dosáhnout při nižším počtu žáků v jedné třídě, kde se vyučuje v odděleních.

Tabulka o počtu žáků podle jednotlivých školních roků a seznam všech žáků školy je uveden v další části.

Prošli jsme společně krátkou historií naší školy od jejího počátku až po dnešní dobu. Vždyť za dva roky tomu bude již 170 let, kdy byla postavena první školní budova v roce 1805. Kolik žáků prošlo za ta léta nejdříve jednou třídou staré školy a od r. 1893 pak dvěma třídami nové školy? Jaké byly jejich osudy, co v životě dokázali, jak na školu vzpomínají? Na tyto otázky si jistě mnozí odpovíte sami. Při pročítání historie naší školy si uvědomujeme, jak nesnadný byl mnohdy přístup ke vzdělání, s kolika těžkostmi museli zápasit obětaví učitelé, snažící se o kulturní růst svěřené obce. Mnozí zdejší žáci studo-

vali na odborných školách, gymnásiích i na vysokých školách a získali akademické tituly. Je krásné, když každý čestně ob stojí v životě. Pak je lhostejné, na kterém úseku pracuje, neboť všechna práce slouží blahu naší socialistické vlasti, osobnímu štěstí a spokojenosti každého občana.

Z dopisu bývalého žáka naší školy:

V Ostravě, dne 20. října 1972.

Vážený soudruhu řediteli,

přijměte mé poděkování za umožnění prohlídky Vaší školy. Letos v září bylo uskutečněno setkání ročníku 1932 narozených ve Velké a v programu bylo i navštívení školy, kde jsme poprvé nabyli vědomostí pro život.

Byli jsme překvapeni, jaké dnes mají děti vytvořeny podmínky pro své vzdělání, oproti podmínkám, ve kterých jsme se učili my.

Tyto podmínky dokazují úsilí a pozornost KSČ, státních orgánů ve spolupráci se SRPŠ za účinné organizátorské práce školských pracovníků.

Dnes pracujeme na různých úsecích společenského a hospodářského života v našem státě a přesto rádi vzpomínáme na školu a své rodiště.

Věřím, že v takových podmínkách je výchova dětí dobře zabezpečena pro rozvinutí schopností každého žáka, který je připravován pro život v socialistické společnosti.

Dovedu ocenit Vaši záslužnou práci ve prospěch školy a poděkujte i všem těm pracovníkům, kteří se na této práci podíleli.

Se soudružským pozdravem:

major Ludvík Horák,
nositel vyznamenání
„Za službu vlasti“ a
„Za zásluhy o obranu vlasti“

Tabulka 1.

Přehled o působení nadučitelů, řídících učitelů a ředitelů:

1800 —	1834:	Tomáš Kučera
13. 1. 1834 — 31. 8. 1884:		Jan Hapala
1. 9. 1884 — 30. 9. 1900:		Josef Maňásek*)
1. 10. 1900 — 31. 8. 1901:		Josef Cvek
1. 9. 1901 — 31. 8. 1924:		Hubert V. Karlíček
1. 9. 1924 — 31. 7. 1926:		Josef Harna
1. 8. 1926 — 31. 8. 1929:		Engelbert Vašíček
1. 9. 1929 — 31. 8. 1930:		Antonín Klvaňa
1. 9. 1930 — 28. 2. 1931:		Marie Panáková
1. 3. 1931 — 31. 8. 1938:		Josef Cvek
1. 9. 1938 — 31. 8. 1955:		Adolf Jordán
1. 9. 1955 — 31. 8. 1958:		Miroslav Studynka
1. 9. 1958 — 31. 8. 1962:		Ladislav Kalbáč
1. 9. 1962 — 31. 8. 1963:		Zdenka Šotnerová
1. 9. 1963	:	Antonín Jambor

*) Do 31. 8. 1893 byla ve Velké jen škola jednotřídní.

Tabulka 2.

Přehled o působení učitelů od zřízení dvoutrídni školy 1893:

1. 9. 1893 — 17. 10. 1896:	Jan Šejda
1. 9. 1897 — 31. 8. 1898:	František Stupárek
1. 9. 1898 — 31. 8. 1906:	Josef Cvek
1. 9. 1906 — 31. 8. 1914:	Josef Harna
1. 9. 1914 — 31. 8. 1918:	jen jedna třída — vyučoval H. V. Karlíček
1. 9. 1918 — 31. 12. 1920:	Ludmila Králíková
1. 1. 1921 — 31. 8. 1924:	Josef Harna
1. 9. 1924 — 31. 8. 1926:	Marie Nitschmannová
1. 9. 1926 — 31. 8. 1927:	Svatopluk Pazdera
1. 9. 1927 — 31. 8. 1932:	Jarmila Karlíčková
1. 9. 1932 — 31. 8. 1938:	Marie Rýparová - Baborová
1. 9. 1938 — 31. 12. 1938:	Marie Jordánová
1. 1. 1939 — 31. 5. 1939:	Karel Domes
1. 5. 1939 — 31. 8. 1939:	Bedřich Gemrot
1. 9. 1939 — 30. 9. 1939:	Ludvík Martínek
1. 10. 1939 — 31. 8. 1941:	Antonín Spáčil
1. 9. 1941 — 6. 12. 1941:	Růžena Ševčíková
7. 12. 1941 — 31. 8. 1943:	Ladislav Polách
1. 9. 1943 — 31. 8. 1958:	Marie Baborová
1. 9. 1958 — 31. 8. 1959:	Jaroslav Vykopál
1. 9. 1959 — 31. 8. 1960:	Stanislav Heyduk
1. 9. 1960 — 31. 8. 1961:	Jana Brázdová
1. 9. 1961 — 31. 8. 1964:	Libuše Vinklerová - Dvořáková
1. 9. 1964 — 31. 1. 1965:	Bohumila Machancová
1. 2. 1965 — 31. 8. 1967:	Libuše Dvořáková
1. 9. 1967 — 31. 12. 1967:	Jana Poláchová
1. 1. 1968	: Libuše Dvořáková

Seznam žáků při otevření školy ve škol. roce 1893-94:

I. třída: 1. oddělení:			Duchon František		82	L	16
			Štekrová Františka		83	L	2
Bezděk Jan	1887	č. 69					
Durman Ferdinand	87	45	II. třída: 1. oddělení:				
Foltínek Josef	87	50	Hamala Jan	1883		10	
Hapala Ludvík	87	62	Jemelka Rudolf	81		76	
Hradil Jan	87	59	Král Raimund	83			
Hrubec Antonín	86	51	Šlosar Karel	83		52	
Janásek František	86	22	Vík Josef	82		49	
Valenta Ferdinand	87	37	Zlámal Metoděj	84		46	
Bezděková Hedvika	86	47	Bartoš Jan	81	L	7	
Březanská Antonie	86	42	Glozová Marie	83		5	
Facová Anežka	85	10	Hradilová Aloisie	82		59	
Humplíková Františka	85	17	Kolářková Anežka	83		19	
Jemelková Anežka	87	76	Králová Marie	83		23	
Kolářková Františka	85	43	Michálková Julie	82		34	
Kolářková Marie	87	43	Popová Žofie	80		21	
Michálková Františka	86	34	Ryparová Marie	83		71	
Michálková Štěpánka	87	34	Šlosarová Julie	82		75	
Rušarová Františka	87	55	Šubrtová Barbora	82		20	
Šlosarová Cecilie	85	75	Prošková Barbora	82	L	4	
Vágnerová Marie	86	31	Šubertová Marie	81	L	14	
Valentová Anežka	86	74					
Zlámalová Hedvika	86	46	2. oddělení:				
2. oddělení:			Ambrož Jan	81		44	
Bagar Rudolf	83	14	Číhal Josef	81		24	
Bezděk Josef	84	38	Foltínek František	81		50	
Koláček František	83	43	Frais František	80		54	
Oliva Karel	84	68	Gloz Antonín	81		5	
Šindler František	85	67	Hapala František	81		58	
Šubert Josef	84	33	Král Josef	81			
Tománek František	83	64	Lév Antonín	81		19	
Ambrožová Karolína	84	44	Rýpar Antonín	80		39	
Bezděková Marie	84	47	Rýpar Jan	82		39	
Březanská Marie	85	42	Rýpar Rudolf	81		71	
Foltínková Adéla	85	50	Šindler Antonín	82			
Glozová Antonie	84	77	Humplík Ferdinand	81	L	3	
Horáková Anežka	84		Durmanová Aloisie	80		45	
Janásková Julie	84	22	Hapalová Marie	80		62	
Kolářková Marie	85	19	Hapalová Žofie	82		62	
Michálková Aloisie	84	34	Hrubcová Marie	81		51	
Popová Františka	84	21	Michálková Cecilie	80		34	
Šindlerová Hedvika	84		Rušarová Žofie	82		55	
Valentová Marie	84	74	Rušarová Anežka	80		55	
Bartoš Antonín	87	L 7	Janásková Anežka	80		22	
Duchon Karel	87	L 16	Šlosarová Anežka	80		52	
Duchon Vincenc	86	L 16	Šubrtová Marie	82		33	
Kuchař František	80	L	Tománková Marie	80		64	
Balharová Cecilie	85	L 12	Tománková Marie	81		41	
Bartoš František	84	L 7	Zlámalová Anežka	82		46	
			Štekrová Marie	81	L	2	
			Klóslová Marie	80			

Tabulka 3.

Přehled o počtu žáků podle jednotlivých škol. rok:

Jednotliví školáci:		Dvouletí školáci:					
1. — 8. ročník:		1. — 8. ročník:					
škol. rok:	žáků:	škol. rok:	žáků:	škol. rok:	žáků:	škol. rok:	žáků:
1869-70	66	1893-94	108	1921-22	100	1947-48	65
1870-71	54	1894-95	100	1922-23	86	1948-49	66
1871-72.	53	1895-96	97	1923-24	76	1949-50	73
1872-73	55	1896-97	98	1924-25	69	1950-51	75
1873-74	57	1897-98	104	1925-26	70	1951-52	77
1874-75	66	1898-99	96	1926-27	59	1952-53	66
1875-76	65	1899-00	81	1927-28	64	1953-54	64
1876-77	60	1900-01	82	1928-29	68	1954-55	61
1877-78	71	1901-02	74	1929-30	64	1955-56	55
1878-79	69	1902-03	71	1930-31	83	1956-57	55
1879-80	68	1903-04	63	1931-32	92	1957-58	51
1880-81	76	1904-05	63	1932-33	98	1958-59	54
1881-82	80	1905-06	79	1933-34	94	1959-60	50
1882-83	98	1906-07	75	1934-35	88	1960-61	47
1883-84	85	1907-08	78	1935-36	84	1961-62	47
1884-85	93	1908-09	76	1936-37	75	1962-63	44
1885-86	93	1909-10	77	1937-38	72	1963-64	49
1886-87	103	1910-11	74	1. až 5. roč.:		1964-65	46
1887-88	110	1911-12	70	1938-39	63	1965-66	52
1888-89	109	1912-13	73	1939-40	70	1966-67	48
1889-90	105	1913-14	84	1940-41	67	1967-68	49
1890-91	107	1914-15	84	1941-42	58	1. až 4. roč.:	
1891-92	105	1915-16	79	1942-43	61	1968-69	36
1892-93	109	1916-17	93	1943-44	56	1969-70	39
		1917-18	93	1944-45	66	1970-71	42
		1918-19	108	1945-46	52	1971-72	47
		1919-20	112	1946-47	58	1972-73	45
		1920-21	121				

Seznam žáků v 1. roč. zdejší školy podle jednotlivých škol. roků.

Až do r. 1938-39 chodilo do školy 8 ročníků.

1894-95	roč. 1888	Rušar František	55
Šindlar Bohumil	67	Šila Josef	43
Šlosar Ludvík	66	Vaněk František	8
Zlámal František	46	Foltýnková Anežka	50
Bezděková Anna	53	Glozová Anežka	5
Březanská Julie	42	Horníková Marie	32
Popová Marie	21	Hrubcová Anežka	51
Rušarová Marie	55	Rýparová Bedřiška	71
1895-96	roč. 1889	Valentová Aloisie	47
Bezděk Metoděj	69	Kotolová Augustina	71
Rýpar František	39	Podsedičová Zofie	71
Tománek Josef	41	Humplík František	L 3
Bezděková Marie	76	Balharová Anežka	L 12
Facová Aloisie	10	1899-1900	roč. 1893
Glozová Zofie	5	Michálek František	34
Horníková Anastázie	34	Rušar Augustin	55
Kotolová Anežka	25	Šindler Adolf	6
Šindlerová Marie	6	Šlosar František	52
Humplik Metoděj	L 3	Durmanová Antonie	45
1896-97	roč. 1890	Hapalová Cecilie	62
Bezděk Josef	2	Šlosarová Cecilie	66
Durman Richard	45	Valentová Františka	74
Frais Adolf	23	Bezděk František	L 5
Hrubec Ludvík	51	1900-01	roč. 1894
Rušar Konstantin	55	Šila Karel	43
Šlosar Emil	66	Tomečka František	3
Zlámal Bohumil	46	Valenta František	47
Březanská Augustina	42	Valenta Josef	37
Foltýnková Marie	50	Zlámal Alois	46
Kotolová Marie	71	Domesová Augustina	73
Michálková Marie	34	Feikusová Marie	69
Serbousková Marie	26	Foltýnková Cecilie	50
Bezděk Adolf	L 5	Fraisová Františka	23
Bartošová Marie	L 7	Rušarová Aloisie	55
1897-98	roč. 1891	Duchoň František	I 13
Durman František	45	1901-02	roč. 1895
Gloz Josef	77	Gloz František	77
Sedlák Josef	40	Humplik František	17
Serbousek Vladislav	26	Tománek František	41
Tománek Adolf	41	Valenta Antonín	74
Vágnér Rudolf	31	Durmanová Marie	45
Olivová Marie	68	Glozová Hedvika	30
Šlosarová Marie	66	Kolářková Stefanie	43
Štekr Josef	L 2	Králová Marie	79
1898-99	roč. 1892	Králová Stefanie	10
Konrad František		Krutilová Marie	71
Myška Josef	26	Šindlerová Anežka	6
		Šlosarová Anežka	66

1902-03	roč. 1896	1907-08	roč. 1902
Březanský František	43	Fojtík Josef	25
Fejkus Ladislav	61	Frais František	4
Gloz Albert	5	Hlavinka František	67
Karlíček Jaroslav	80	Humplík Josef	81
Nerad František	26	Štastný Josef	35
Domesová Anna	73	Tomečka Albert	3
Tomečková Marie	3	Valenta Adolf	47
		Domesová Florentina	73
1903-04	roč. 1897	Fejkusová Anděla	61
Bezděk František	53	Glozová Františka	5
Rušar Alois	55	Glozová Marie	27
Šindler Josef	6	Janečková Jenovéfa	16
Valenta Rudolf	54	Michálková Anežka	34
Duchoňová Marie	L 16	Ripperová Karolina	49
Fejkusová Cecilie	61	Sedláková Anežka	40
Humplíková Marie	17	1908-09	roč. 1902
Mücková Marie	L 9	Bartoš František	L 10
Tománková Anežka	41	Bezděk Vojtěch	35
		Bílý Josef	17
1904-05	roč. 1898	Bolček Josef	67
Foltýnek Ferdinand	50	Fojtík Josef	25
Serbousek Alois	26	Hichota Leopold	83
Tomečka Josef	3	Horiš Vilém	49
Valenta Antonín	37	Mück František	15
Štastná Marie	35	Růžička František	75
Drechslerová Marie	60	Teska František	83
		Valenta Adolf	47
1905-06	roč. 1899	Valenta Alois	37
Čihala Metoděj	24	Fraisová Ludmila	4
Domes Antonín	73	Glozová Anežka	27
Kotas Bohumil	42	Janásková Božena	22
Šindler Klement	6	Horáková Marie	75
Šlosar František	66	Kutrová Františka	59
Šubrt František	20	Rýparová Marie	83
Bezděková Františka	35	Šindlerová Františka	6
Bílá Marie	17	1909-10	roč. 1903
Drechslerová Františka	60	Bednarský Karel	67
Králová Antonie	10	Bezděk František	35
Michálková Anděla	34	Bartošová Marie	L 14
Míková Aloisie	10	Bednarská Anežka	42
Šílová Marie	42	Fejkusová Františka	76
Serbousek Alois	26	Glozová Ludmila	5
		Horáková Marie	75
1906-07	roč. 1900	Janásková Božena	22
Hapala František	18	Janásková Františka	28
Karlíček Miroslav	80	Janásková Marie	18
Král František	10	Karlíčková Jarmila	80
Ličman Josef	36	Ličmanová Marie	37
Polzer Augustin	57	Rýparová Marie	83
Bezděková Marie	35	Šindlerová Františka	6
Nerádová Ludmila	26	Tománková Františka	41
		Hrabová Zofie	38

1910-11

Bednarský Hubert 66
 Hlavinka Josef 67
 Horiš František 46
 Šubrt Antonín 20
 Teska Josef 83
 Urban Alfréd 57
 Bednarská Anežka 42
 Fojtková Marie 25
 Glozová Božena 5
 Janásková Albína 18
 Kutrová Božena 59
 Sedláková Františka 40
 Tomečková Františka 3

1911-12

Bednarský Josef 42
 Rýpar František 83
 Štastný Hubert 35
 Feikusová Julie 61
 Fraisoová Marie 4
 Hapalová Anežka 18
 Hapalová Františka 18
 Kestlová Marie 65
 Mücková Marie 15
 Serbousková Olga 26

1912-13

Gloz František 27
 Pražák Josef 11
 Šrom Alois 26
 Ličman František 38
 Bartošová Marie L 10
 Bílá Anežka 16
 Hlavinková Marie 67
 Janásková Anežka 28
 Janásková Františka 22
 Jeřábková Valerie 93
 Petrželová Anna 73
 Vilímková Marie 57
 Pituchová Eliška 83

1913-14

Číhal František 24
 Hapala Konstantin 58
 Janásek Adolf 18
 Karlíček Hubert 80
 Kestl Inocenc 65
 Pitucha Ludvík 83
 Pop Antonín 21
 Sedlák František 40
 Šindler Josef 30
 Zdráhal Oldřich 39

roč. 1904

Bednarská Marie 23
 Bílá Marie 16
 Fraisoová Marie 49
 Hynčicová Hedvika 36
 Janečková Ludmila 13
 Ličmanová Eliška 72
 Pražáková Marie 11
 Šenková Marie 71
 Štastná Cecilie 35
 Tesková Anežka 83
 Kroupová Amálie 59

1914-15

Fojtik František
 Hrab Karel
 Hynčica František
 Urban Leo
 Lév Josef
 Andrýšková Marie
 Glozová Františka
 Janásková Marie
 Sekaninová Marie
 Šindlerová Hedvika

1915-16

Bilý František
 Janeček Hubert
 Michálek Ludvík
 Říha Karel
 Šindler Josef
 Šubrt Josef
 Vilímek Jan
 Cvek Jaroslav
 Deja Vladislav

1916-17

Číhal Ludvík
 Feikus Stanislav
 Fojtik Karel
 Frais František
 Glos Stanislav
 Gregorek Roman
 Hapala František
 Hrab Jan
 Janásek Antonín
 Karman Alois
 Mík Josef
 Pražák Alois
 Šindler Alois
 Štastný Oldřich
 Bednarská Julie
 Bílá Ludmila
 Glosová Žofie
 Jakšová Marie

roč. 1905**roč. 1906****roč. 1907****roč. 1908****roč. 1909****roč. 1910**

Jemelková Eliška 76
 Kestlová Emilie 65
 Klvaňová Ludmila 50
 Kokošková Marie 83
 Machálková Ludmila 83
 Michálková Julie 10
 Telnerová Amálie 42
 Tesková Anastazie 83
 Šenková Cecilie 71
 Šindlerová Anděla 63
 Koláčková Františka 83

1917-18

Bartoš Stanislav
 Bezděk Ladislav
 Foltýnek Vladimír
 Frais František
 Janásek Josef
 Kokoška Jaroslav
 Rypar Stanislav
 Karlíček Zdeněk
 Hynčicová Ludmila
 Králová Božena
 Machálková Ludmila
 Matušková Květoslava
 Míková Anděla
 Stejskalová Leopoldina

1918-19

Andrýsek Jaroslav
 Bednarský Antonín
 Beránek Ladislav
 Feikus Rudolf
 Frais Josef
 Gloz Karel
 Janásek Alois
 Klvaňa Antonín
 Petřkovský Emil
 Stržinec Jaroslav
 Šenk František
 Šindler Ladislav
 Štastný Vladimír
 Šubrt Alois
 Bezděková Ludmila
 Gajdošová Marie
 Glozová Anežka
 Jakešová Anastazie
 Janečková Vlasta
 Matušková Štěpánka
 Šenková Božena

1919-20

Bezděk František
 Bílý Josef
 Foltýnek Miroslav

roč. 1911**roč. 1912****roč. 1913**

Hrab Alois 38
 Král Josef 75
 Král Oldřich 68
 Šindler Bedřich 63
 Šindler Ladislav 29
 Tomečka Josef 74
 Tomek František 13
 Rusek Ferdinand 50
 Duchoňová Bedřiška 7
 Glozová Štěpánka 27
 Hlavinková Bedřiška 67
 Kestlová Helena 65
 Skýpalová Marie 6
 Stržinková Ludmila 71
 Šenková Marie 54
 Šindlerová Anastazie 30
 Zdráhalová Ludmila 71
 Fojtková Hedvika 25

1920-21

Andrýsek Alois 9
 Bezděk František 8
 Fekar Vladimír 62
 Fojtik Alois 25
 Janásek Karel 22
 Pop Josef 21
 Šubrt Josef 33
 Vika Antonín 85
 Fojtková Hedvika 25
 Foltýnková Emilie 44
 Gajdošová Žofie 29
 Janásková Marie 28
 Králová Františka 75
 Krejzlíková Marie 73
 Machálková Jindřiška 83
 Šindlerová Marie 30
 Šustková Drahoslava 85
 Ernestová Františka 83

1921-22

Bezděk František L 5
 Humplík František L
 Janeček Rudolf 50
 Štastný Ludvík 35
 Tomek Jindřich 42
 Bagarová Antonie 14
 Bezděková Anežka 69
 Janásková Marie 28
 Karmanová Marie 83
 Kreislíková Marie 73
 Machálková Marie 83
 Rusková Marie 50
 Šindlerová Marie 30
 Skokanová Eugenie L 1
 Buržáková Bernardetta L 1

roč. 1914**roč. 1915**

Skokanová Eliška	L	1	Šenková Anežka	L	2
Skřičilová Hedvika	L	13	Šváčková Anežka		46
			Zlámalová Blažena	L	1
1922-23	roč. 1916		Břenková Terezie		
Bezděk Karel	L	5	1927-28:	roč. 1921	
Buržák Alois	L	1	Andrýsek Stanislav		52
Foltýnek František		18	Bezděk Josef		90
Šindler František		29	Duchoň František	L	16
Bartošová Anežka	L	10	Glos František		2
Hladká Marie	L	15	Hoferek Miroslav		42
			Kutra Václav		59
1923-24	roč. 1917		Myška Jan		64
Janásek Bedřich		22	Tomek Otakar		79
Matuška Miroslav		83	Šturala Josef		
Pražák Jaroslav		11	Vika Josef		49
Skokan Josef	L	1	Bagarová Anna		14
Šenk Josef		54	Jakešová Františka		8
Šebesta Mojmír	L	1	Hanzlíčková Marie		86
Bartošová Anděla	L	14	Humplíková Marie	L	12
Šustková Zdeňka		85	Kovářnová Marie		65
			Skřičilová Anežka	L	8
1924-25	roč. 1918		Šindlerová Hedvika		63
Jakeš Alois		8	Šváčková Cecilie	L	2
Janásek Karel		78	Vágnerová Zdeňka		31
Král Bohumír		68	Šimčíková Božena		65
Michálek Otakar		83		roč. 1922	
Bagarová Marie		14	Bezděk Ladislav	L	5
Bezděková Marie		5	Duchoň František	L	13
Dvořáková Markéta	L	1	Duchoň Karel	L	16
Fekarová Milada		62	Glos Antonín		2
Karmanová Vlasta		83	Hanzlíček Bohuslav		51
Slavíková Jiřina		71	Mík Metoděj		9
Šindlerová Marie		63	Tománek František		41
			Vrbka Alois		42
1925-26	roč. 1919		Durmanová Ludmila		45
Buržák Slavomír	L	1	Fekarová Jiřina		12
Kutra František		59	Petrová Zdeňka		9
Myšková Emilie		64	Staňková Marie		5
Popová Marie		21	Zlámalová Marie		46
Mikula Antonín	L	1		roč. 1923	
Mikula Josef	L	1	Bagar Josef		14
			Fekar Ludvík		62
1926-27	roč. 1920		Humplíková Jiřina		45
Bartoš Stanislav	L	15	Humplíková Marie	L	3
Fekar Miroslav		62	Kovářnová Anna		65
Král Zdeněk		68	Králová Vlasta		75
Myška Bohumil		64	Matušková Věra		83
Skřičil František		51	Myšková Jiřina		64
Tománek Jan		41	Popová Ludmila		21
Bílá Milada		48	Tomková Marie		42
Humplíková Marie		45	Vágnerová Olga		31
Mücková Marie	L				

1930-31	roč. 1924		Stržínek Ladislav		53
Bezděk Bohumil	L	5	Tománek Jiří		41
Hynčica Zdeněk	L	4	Vágner Emil		31
Janásek Jaroslav		78	Vrbka Miroslav		93
Kutra Josef		59	Zlámal Karel		46
Ličman Ladislav		72	Vitonský Odřich		103
Machálka Miloslav		83	Ambrožová Ludmila		56
Staněk Václav		5	Feikusová Jarmila		61
Šváček František	L	2	Foltýnková Marie		38
Vrána Miroslav	L	1	Rýparová Zdeňka	L	1
Zlámal Bohuslav		46	Vránová Marie	L	1
Ambrožová Anežka		56	Prokop Leopold	L	1
Bartošová Marie	L	7			
Číhalová Gertruda		32	1933-34	roč. 1927	
Duchoňová Marie	L	16	Fejkus Vojtěch		61
Durmanová Zdenka		45	Glos Josef		77
Glosová Anna		2	Glos Bohumil		2
Jakešová Jarmila		8	Kyselý František	L	1
Rudolfová Božena		74	Šuba František		22
Rýparová Marie		12	Tureček František		108
Skřičilová Vlasta		9	Anlaufová Marie	L	1
Zlámaličková Jiřina		81	Kubánková Irena	L	1
Hlavinková Vlasta		67	Petrová Anna		42
			Valentová Marie		74
1931-32	roč. 1925		Vágnerová Ludmila	L	1
Břenek Antonín		42	Boháč Zdeněk		26
Hoferek Zdeněk		93		roč. 1928	
Humplík Josef	L	12	Humplík František	L	3
Hümmer Ladislav		59	Hümmer František		59
Hynčica Ladislav	L	4	Kubánek František	L	1
Skřičil Václav		51	Záruba Zdeněk	L	1
Šindler Václav		29	Bláhová Věroslava		98
Tománek Antonín		41	Grecová Anna		100
Vágner Miroslav		31	Myšková Zdenka		50
Valenta Rudolf		74		roč. 1929	
Wiacek Zdeněk		22	Glos Václav		77
Bartošová Blažena	L	7	Hoferek František		93
Hanzlíčková Milada		86	Pučálka Vladimír		43
Humplíková Jarmila	L	3	Staněk Albert		5
Kyselá Rozálie	L	1	Šuba Lubomír		22
Rusková Anežka		88	Tománek Adolf		41
Šindlerová Anežka		6	Boháčová Marie		26
Wiacková Zdeňka		22	Číhalová Františka		24
Zárubová Milada	L	1	Fejkusová Julie		29
Tomanová Božena		23	Fekarová Alena		62
			Ličmanová Ludmila		36
1932-33	roč. 1926		Zárubová Vojtěška	L	1
Balhar František	L	14	Krápek Evžen		26
Bezděk Zdeněk	L	5		roč. 1930	
Dráber Jan	L	5	Bílý Zdeněk		17
Duchoň Ladislav	L	13	Friedel Karel	L	1
Foltýnek Svatopluk		44	Hlavinka Bohumil		102
Gloz Jaroslav		77			
Konvička Alois		46			
Staněk Alois		5			

Hynčica František	L	4	Bílá Marie	17
Ličman Josef		36	Feikusová Štěpánka	104
Myška Jiří		50	Jordánová Jarmila	L 15
Valenta Ferdinand		37	Staňková Hedvika	5
Dráberová Marie	L	17	Tomečková Marie	3
Durmanová Věroslava		45	Křenek Miroslav	3
Hanzlíčková Zdenka		86		
Hapalová Marie		18	1940-41	roč. 1934
Pečeňová Marie		66	Frais Jiří	4
Růžičková Drahomíra		105	Hapala František	18
Tomková Františka		79	Pacák Miroslav	23
Zárubová Blažena	L	1	Svatoš Zdeněk	74
Zárubová Jiřina		94	Drásal Josef	L 22
	roč. 1931		Klvaňová Danuše	50
Boháč Rostislav		26	Müllerová Květoslava	99
Fejkus Ladislav		104	Sedláková Anna	40
Petr Ladislav		42	Skřičilová Drahomíra	9
Staněk Karel		5	Šindlerová Anežka	6
Šuba Jiří		22	Zaoralová Věra	L 1
Zlámal František		46	Vojáčková Marie	
Glosová Marie		77	1941-42	roč. 1935
Janásková Olga		42	Čihala Metoděj	24
Jordánová Marie	L	15	Fojtík Ladislav	25
Tománková Marie		41	Pražák Stanislav	11
Fojtíková Květoslava		35	Tomečka Miroslav	3
Zimová Ludmila		42	Glosová Ludmila	77
Mošnerová Dagmar		8	Horáková Eliška	72
	roč. 1932		Pacáková Ludmila	23
Janásek Adolf		42	Šenková Marta	76
Horák Ludvík		72	Šindlerová Drahomíra	67
Hynčica Miroslav	L	4	1942-43	roč. 1936
Marek Jaroslav		68	Cvek Jaroslav	19
Pečeňa František		66	Šenk Adolf	54
Valenta Emil		37	Šenk Alois	76
Cveková Drahoslava		19	Feikusová Marie	104
Hajznerová Zdenka	L	23	Fraisová Marie	4
Miková Marie		15	Foltínková Miroslava	42
Myšková Irena		50	Mücková Anna	15
Sedláková Vlasta		40	Nevrlová Marie	109
Říhová Božena	L	11	Staňková Ludmila	5
Šípková Marie	L	23	Šubová Jiřina	22
	roč. 1933		Holík František	13
Blaha Jaroslav		98	1943-44	roč. 1937
Dubský Zdeněk		46	Hapala Karel	18
Fojtík Zdeněk		25	Hlavinka Josef	82
Ličman Václav		36	Hynčica Bedřich	42
Pacák František		23	Villert Ladislav	83
Říha Bohumír	L	11	Bílá Marie	16
Šindler Klement		6	Růžičková Marie	105
Šuba Josef		22	Skřičilová Jarmila	8
Valenta Radoslav		47	Valentová Milada	74
			Kubová Jana	93

1944-45

Cvek Bohumír	
Hlavinka František	
Hynčica Štěpán	
Kuráš Josef	
Michálek Bohumír	
Šlosar František	
Baborová Anna	
Fraisová Anežka	
Mücková Antonie	
Staňková Anežka	
Šenková Marie	
Tománková Marie	
Vaculová Eva	
Villertová Vlastimila	
Šolcová Milada	

1945-46

Dubský Metoděj	
Frais Václav	
Hrab Karel	
Pavelka Jiří	
Procházka Jiří	
Bílá Anežka	
Kurášová Anna	
Šindlerová Milada	
Holík Jaroslav	

1946-47

Foltas Josef	
Holík Miroslav	
Krutil Jan	
Petr Vlastimil	
Pražák Josef	
Šlosar Ladislav	
Vacula Jiří	
Olivová Marie	
Popová Anežka	
Sedláčková Eva	
Tomková Jiřina	

1947-48

Petr Ladislav	
Čihala František	
Frais Josef	
Gronostajský František	
Hapala Jiří	
Hlavinka Česlav	
Hrab Milan	
Stržínek Jaroslav	
Šlosar Jan	
Vágnér Václav	
Bílá Jaroslava	
Fraisová Ludmila	

roč. 1938

Popová Marie	21
Miková Ludmila	15
Sedláčková Pavla	65
Skřičilová Emilie	L 8
Šenková Anna	76
Šubová Marie	22
Šubrtová Marie	33
Tylichová Marie	11
Valentová Jaroslava	47

1948-49

Bezděk Josef	35
Glos František	27
Hapala Václav	58
Krutil Václav	65
Pavelka František	111
Ryška Antonín	83
Zaoral Otakar	116
Černošková Miluše	L 9
Fraisová Jana	114
Gronostajská Ivana	71
Prokešová Drahomíra	11
Šťastná Drahomíra	89

1949-50

Cvešpr Stanislav	54
Čadra Miroslav	19
Frais Pavel	114
Holík Jan	13
Holík Karel	42
Pacák Václav	23
Procházka Miroslav	59
Rýpar Stanislav	12
Šindler Ladislav	63
Šindler Miroslav	6
Stržínek Antonín	49
Šubrt Emil	33
Vacula František	25
Bílá Anna	16
Bezděková Jana	69
Glosová Věroslava	77

roč. 1941

Menšíková Jarmila	L 14
Michálková Anežka	34
Popová Jarmila	21
Ryšková Marie	83
Šindlerová Květoslava	30
Zaoralová Jana	L 23
Bezděk Milan	91

1950-51

Bartoš Stanislav	L 10
Čihala Jaroslav	24
Miška Vladimír	9
Tylich Ladislav	11

roč. 1942

roč. 1943

roč. 1944

Zatloukal Zdeněk	106	Šubrt Vojtěch	33
Michálková Ludmila	10	Zaoral Petr	L 23
Nevrlová Věra	109	Foltýnková Milada	56
Procházková Jiřina	59	Fraisová Marie	114
Rudolfová Milena	42	Glosová Marie	27
Šlosarová Marie	52	Hapalová Marie	53
Šťastná Božena	89	Mišková Jana	9
Urbanová Růžena	57	Popová Jiřina	21
		Viková Ludmila	85
1951-52	roč. 1945	Vrbková Hana	93
Andrýsek Václav	87	Fekar Ludvík	62
Holasche Jaromír	45		
Michálek Jaroslav	34	1955-56	roč. 1949
Prokeš Pavel	L 11	Andrýsek Jiří	87
Šindler Václav	63	Wiacek Zdeněk	96
Zaoralová Blažena	L 21	Juráň Jaromír	61
Bartošová Marie	L 10	Vrbka Zdeněk	93
Bílá Ludmila	16	Bílá Anežka	16
Foltýnková Drahomíra	56	Jakešová Marie	8
Glosová Jana	27	Ryšková Milena	83
Hajznerová Jana	L 19	Vrbková Miroslava	93
Šindlerová Ludmila	6		
Šubrtová Jindřiška	33	1956-57	roč. 1950
		Hümmer Ladislav	110
1952-53	roč. 1946	Malovec Milan	48
Andrýsek Ivan	87	Tománek Antonín	64
Čadra Jaroslav	86	Vika Antonín	85
Frais František	114	Bartošová Františka	L 10
Rýpar Václav	12	Bezděková Miluše	L 5
Šenk Josef	45	Humpliková Ludmila	L 12
Bílá Věra	16	Martínková Ludmila	L 1
Hynčicová Marie	42	Šindlerová Marie	63
Šubrtová Jiřina	33	Urbanová Svatoslava	57
Svobodová Miloslava	L 7		
1953-54	roč. 1947	1957-58	roč. 1951
Bartoš Vojtěch	L 10	Bartoš Josef	L 5
Cvešpr Josef	54	Cvešpr Jan	54
Honka Jindřich	96	Frais Vojtěch	114
Jakeš František	8	Klumpar Jan	47
Šindler Antonín	6	Šváček Miroslav	L 2
Šindler Antonín	63	Vika Josef	85
Humpliková Anna	L 12	Fraisová Ludmila	114
Klumparová Marie	47	Hanzlíčková Zdena	82
Mensíková Marie	L 11	Ryšková Zdena	120
Miková Františka	15		
Pražáková Jaroslava	47	1958-59	roč. 1952
		Barnasík Pavel	66
1954-55	roč. 1948	Hümmerová Jarmila	110
Hlava František	75	Jakeš Alois	8
Janásek Miroslav	28	Kalbačová Marie	80
Keprda Vilém	39	Rýpar Jiří	12
Ryška Jan	83	Škrdllová Miroslava	99
Šenk Pavel	45	Zlámal Zdeněk	116
Šlosar Václav	52	Kandler Jaroslav	68

1959-60	roč. 1953	Zlámal Petr	46
Fišer Svatopluk	42	Hynčicová Jitka	L 24
Hajzner Jaroslav	L 19	Ličmanová Jarmila	36
Hynčica Zdeněk	L 24	Šindlerová Zdenka	29
Kandler Jiří	68	Tománková Alena	64
Šenk Zdeněk	45	Tománková Helena	73
Šindler Václav	29	Vágnerová Dana	31
Šturala Josef	65		
Tománek Jaroslav	64	1964-65	roč. 1958
Vágnerová Libuše	31	Krajíček Miloš	105
Zlámalová Ludmila	117	Valenta Radomír	72
Čagánková Stanislava	42	Fišerová Vladimíra	42
Vitonský Oldřich	103	Hynčicová Věra	L 24
		Klězlová Hana	100
1960-61	roč. 1954	Malovcová Františka	48
Bílý Jiří	17	Viková Marie	85
Gronostajský Jiří	71	Jančálková Marcela	L 13
Hlavinka Miroslav	102		
Sehnalík Václav	83	1965-66	roč. 1959
Hynčicová Jiřina	L 24	Čihala Petr	49
Vrbková Vlasta	93	Macháň Zdeněk	L 17
		Rýpar Jaroslav	12
1961-62	roč. 1955	Sehnalík Milan	83
Bezděk Jaroslav	L 5	Valenta Jaroslav	47
Bílá Zdeňka	17	Zlámal Luboš	46
Foltýnková Ludmila	56	Fraisová Helena	114
Hajznerová Danuše	L 19	Glosová Alena	2
Kalbáč Pavel	80	Krajíčková Alena	105
Macháňová Marie	L 17	Ličmanová Marie	36
Šťastná Ludmila	89	Martínková Hana	L 1
Tománek Jiří	41	Wiacková Irena	96
Vágnerová Zdenka	31		
Wiacková Zdenka	96	1966-67	roč. 1960
Zlámal Bohuslav	46	Hynčica Milan	L 24
		Šubrt Pavel	33
1962-63	roč. 1956	Tománek Jan	41
Humplik Antonín	L 12	Zlámal Josef	46
Hynčica Miroslav	L 24	Čihalová Jana	49
Jakeš Josef	8	Ličmanová Ludmila	36
Čagánek Vratislav	42		
Sehnalíková Ludmila	83	1967-68	roč. 1961
Škrdla Jan	99	Heitl Jaroslav	67
Staňková Božena	5	Rusek Miroslav	88
Urbánek Jiří	124	Tománek Josef	41
Vika Václav	85	Čihalová Miroslava	49
Cvečka Miroslav	125	Klězlová Pavla	100
		Staňková Zdenka	115
1963-64	roč. 1957	Šindlerová Marta	6
Hapala František	53	Vilímková Hana	9
Hlavinka Libor	102	Jemelková Ludmila	15
Martínek Antonín	L 1		
Tureček František	108	1968-69	roč. 1962
Valenta Bedřich	74	Bolek Petr	26
Vitonský Vladimír	103	Hlavinka Radek	82
Zámorský Milan	69	Hynčica František	L 24

Skříčil Václav	51	Synek Vítězslav	L	23
Cveková Jana	19	Šindler Petr		6
Macháňová Magdaléna	L 17	Cvečková Alena		125
Macháňová Radomila	L 17	Hlavinková Jitka		129
Procházková Miroslava	59	Humplíková Hana	L	3
Rýparová Blanka	20	Staňková Eliška		115
Šenková Ilona	97			
Turečková Jarmila	108	1971-72	roč. 1965	
Jemelková Dagmar	15	Hapala Petr		18
1969-70	roč. 1963	Humplík Jiří	L	3
Cvek Petr	19	Pompa Milan		48
Hladík Vladimír	119	Pompa Luboš		48
Hlavinka Josef	82	Skříčil Miroslav		51
Jemelka Rostislav	15	Valenta Vlastimil		72
Mazánek Jiří	34	Cveková Helena		19
Tománek Ladislav	41	Holíková Hana		13
Valenta Pavel	74	Krutilová Irena		6
Valenta Vladimír	47	Staňková Milada		115
Vavřík Rostislav	89	Vavříková Jitka		89
Číhalová Jiřina	49	Vilímková Irena		9
Foltasová Dagmar	42	1972-73	roč. 1966	
Hynčicová Marie	L 24	Michálek Bohumil		10
Rýparová Irena	20	Němec Jaroslav		104
Tomečková Miroslava	3	Synek Rudolf	L	21
1970-71	roč. 1964	Tomečka Břetislav		3
Cvek Miloslav	19	Tůma František		106
Hynčica Jaromír	L 24	Hapalová Jiřina		18
Keclík Pavel	21	Hladíková Eva		119
Michálek Dušan	10	Keclíková Ivana		21
Procházka Vlastimil	59	Rýparová Hana		20
		Valentová Květoslava		126

Za školním rokem je uveden ročník narození, který nastoupil do 1. ročníku. V něm jsou i žáci, kteří jsou narozeni po 1. září předešlého roku! Správný ročník narození si žijící bývalí žáci jistě najdou sami. Děkuji.

Ohlédnutí do historie školy ve Velké.

Zpracoval Antonín Jambor. Vydal Místní národní výbor ve Velké a základní devítiletá škola v r. 1973. Odpovědný redaktor Antonín Jambor. Počet výtisků 600. Povoleno ONV — odbor kultury Přerov, dne 10. 5. 1973 pod číslem OK - 094. Tisk Polygrafia, n. p., závod 5, Lipník nad Bečvou.

